

**Міністерство освіти і науки України
ПВНЗ «Інститут екології економіки і права»**

**ЗАТВЕРДЖЕНО
Голова приймальної комісії
О.В.Нікандров**

«19» березня 2021 р.

**ПРОГРАМА
вступних випробувань з ГЕОГРАФІЇ
(на основі повної загальної середньої освіти)
на освітній рівень бакалавр
за спеціальностями «Фінанси і кредит»,
«Психологія», «Економіка»
денної та заочної форми навчання**

**Схвалено на засіданні кафедри
Протокол №6 -ПК від 12.03.2021**

КИЇВ 2021

Пояснювальна записка

Програму вступних випробувань з географії розроблено на основі програми зовнішнього незалежного оцінювання з географії для осіб, які бажають здобувати вищу освіту на основі повної загальної середньої освіти (затверджено Міністерством освіти і науки України, наказ від 01.10.2014 року №1121, Лист від 20.10.2015 року № 1/11-15239).

Загальна кількість завдань роботи – **58**

На виконання роботи відведено **150 хвилин**

Матеріал вступних випробувань з географії складається із завдань чотирьох форм:

1. *Завдання з вибором однієї правильної відповіді (1-42)*
2. *Завдання на встановлення відповідності «логічні пари» (43-48)*
3. *Завдання відкритої форми з короткою відповіддю (49-52).*
4. *Завдання з вибором трьох правильних відповідей із семи запропонованих варіантів відповіді (№ 53-58).*

Критерії оцінювання

Схема оцінювання виконаної роботи абітурієнта:

1. *Завдання з вибором однієї правильної відповіді* оцінюється в 0 або 1 бал: 1 бал, якщо вказано правильну відповідь, 0 балів, якщо вказано неправильну відповідь, або вказано більше однієї відповіді, або відповіді не надано.
2. *Завдання на встановлення відповідності («логічні пари»)* оцінюються в 0, 1, 2, 3 або 4 бали: 1 бал за кожну правильно встановлену відповідність («логічну пару»), 0 балів, якщо не вказано жодної правильної «логічної пари» або відповіді на завдання не надано.
3. *Завдання відкритої форми з короткою відповіддю* оцінюється в 0 або 2 бали: 2 бали, якщо вказано правильну відповідь; 0 балів, якщо вказано неправильну відповідь або відповіді на завдання не надано.
4. *Завдання з вибором трьох правильних відповідей із семи запропонованих варіантів відповіді* оцінюється в 0, 1, 2 або 3 бали: 1

бал – за кожен правильно вказаний варіант відповіді (цифру) із трьох можливих; 0 балів, якщо не вказано жодного правильного варіанта відповіді (цифри), або один варіант відповіді (цифра) вказано тричі, або відповіді на завдання не надано. Порядок написання цифр значення не має.

Максимальна кількість балів, яку можна набрати, правильно розв'язавши всі завдання – **92**.

Мінімальна кількість балів, яку можна набрати для вступу у вищий навчальний заклад -**23**.

Кількість балів	Оцінка за шкалою 1–12 балів
0–7	1
8–14	2
15–22	3
23–29	4
30–36	5
37–44	6
45–51	7
52–59	8
60–67	9
68–75	10
76–83	11
84–92	12

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Загальна географія. Географія як наука, розвиток географічних досліджень. Способи зображення Землі. Поняття «план місцевості», «географічна карта», «топографічна карта». Орієнтування за місцевими ознаками, поняття «азимут». Використання азимутів. План місцевості, його основні ознаки. Визначення напрямків на плані. Читання плану. Картографічні проєкції та спотворення. Елементи градусної сітки. Правила відліку географічної широти і географічної довготи. Визначення географічних координат об'єктів, напрямків, відстаней за градусною сіткою на карті й глобусі.

Географічні наслідки параметрів і рухів землі. Геоїд. Показники руху Землі навколо своєї осі. Добова ритміка в географічній оболонці. Основні види часу. Визначення місцевого та поясного часу, перехід від місцевого часу до поясного. Пояси освітленості на Землі. Сила Коріоліса.

Літосфера та рельєф. Внутрішня будова Землі. Поняття «земна кора», «літосфера», «літосферна плита», «тектонічні структури», «платформа», «плита», «складчаста область». Будова та типи земної кори, гірські породи й мінерали, що її складають. Землетруси. Вулканізм і вулкани, гейзери. Сейсмічні пояси Землі. Різноманітність та утворення рівнин на суходолі. Найбільші за площею рівнини світу. Різноманітність та утворення гір на суходолі. Найвищі та найдовші гори світу. Рельєф дна Світового океану. Значення рельєфу в господарській діяльності людини та вплив діяльності людини на рельєф. Унікальні форми рельєфу земної кулі, їх охорона.

Атмосфера та клімат Будова атмосфери, властивості повітря в тропосфері. Сонячна радіація, її розподіл в атмосфері й на земній поверхні. Теплові пояси та їх межі (тропіки і полярні кола). Температура земної поверхні та повітря. Добовий і річний хід температури повітря, причини його коливання. Графіки зміни температури повітря. Зміни температури повітря з висотою і розподіл залежно від кута падіння сонячних променів.

Гідросфера. Поняття «гідросфера» та її основні складові. Запаси води на Землі. Світовий океан та його частини: океани, моря, затоки, протоки. Острови в океані. Життя в океанах і морях. Багатства вод Світового океану. Води суходолу, чинники їх нерівномірного розподілу. Взаємозв'язок клімату і вод суходолу. Річка: річкова система, басейн річки, річкова долина. Найдовші річки. Озера, їх різноманітність за площею, походженням озерних улоговин, солоністю: Найбільші і- найглибші озера земної кулі. Болота, особливості їх утворення та поширення. Штучні водойми і водотоки. Льодовики, особливості їх утворення й поширення. Утворення і поширення багаторічної мерзлоти. Підземні води, умови їх утворення і залягання в земній корі.

Біосфера та ґрунти. Поняття «біосфера», її межі. Складові біосфери, особливості їх поширення на земній кулі. Рослинність суходолу і океану. Тваринний світ суходолу і океану. Природні чинники формування ареалів поширення рослин і тварин. Ґрунт - «дзеркало» ландшафту. Ґрунтовірні чинники. Типи ґрунтів. Карта ґрунтів.

Природні комплекси. Природні комплекси як наслідок взаємозв'язків між компонентами природи. Географічна оболонка - найбільший природний комплекс Землі, її межі та властивості. Загальні закономірності географічної оболонки. Сучасний етап розвитку географічної оболонки. Антропосфера.

2. Географія материків і океанів.

Океани: Тихий, Атлантичний, Індійський, Північний Льодовитий

1. **Материки: Африка, Австралія, Південна Америка, Антарктида, Північна Америка, Євразія.** План географічної характеристики материка. Географічне положення. Дослідження материка. ~ Тектонічна будова, рельєф, корисні копалини. Загальні риси клімату. Кліматичні пояси і типи клімату. Води суходолу: головні річкові системи, озера, басейни підземних вод. Використання водних ресурсів. Природні зони, закономірності їх розміщення. Стихійні явища природи. Екологічні проблеми. Найвідоміші об'єкти, віднесені до Світової природної спадщини ЮНЕСКО.
2. **5. Фізична географія України. Рельєф, тектонічна, геологічна будова, мінеральні ресурси.** Карта України «Фізична поверхня». Основні тектонічні структури. Карта України «Тектонічна будова». Зв'язок рельєфу з тектонічними структурами. Геологічна будова. Неотектонічні рухи. Вплив геологічної будови та тектоніки на діяльність людини. Формування рельєфу. Корисні копалини, їх класифікація за використанням, закономірності: поширення на території України. Паливні. корисні копалини. Мінеральні води та грязі. . Проблеми раціонального використання мінеральних ресурсів
Клімат і кліматичні ресурси. Води суходолу і водні ресурси. Кліматовірні чинники: сонячна енергія, циркуляція атмосфери, підстильна поверхня, їх взаємодія. Розподіл сонячної енергії на території України. Повітряні маси, що впливають на територію України. Атмосферні фронти, циклони та антициклони. Загальні гідрологічні особливості території України. Поверхневі води. Річки. Основні., річкові басейни та системи. Вплив рельєфу на річки. Характер, течії. Падіння, похил річки. Озера, їх типи. Болота, їх типи і поширення, причини заболочення. Водосховища та канали. / . Підземні води.
Ґрунти та ґрунтові ресурси. Рослинний і тваринний світ України. Ландшафти України.
3. **Природокористування.** Використання природно-ресурсного потенціалу України. Основні види забруднень довкілля в Україні. Вплив екологічної ситуації на життєдіяльність населення. Природно-заповідний фонд України. Національна екологічна мережа.
4. **Населення України та світу.** Демографічні процеси та статеві-віковий склад населення світу та України. Кількість та динаміка населення в світі та Україні. Природні, соціальні, економічні та екологічні чинники та просторові особливості природного руху населення у світі, в Україні.. ..

Демографічний перехід, його фази. ? - ^ і; Статеві-вікова, * шлюбно-сімейна структура: = населення світу й України. Тривалість життя населення.

Демографічне старіння населення.

Розселення. Густота населення. Територіальні відмінності густоти населення в світі й в Україні. V-у . . . т Міські і сільські населені пункти-критерії їх " " - розмежування в Україні та країнах світу. Класифікація міст за кількістю населення та функціями. Міське і сільське населення. Урбанізація, причини, що її зумовлюють. Етнічний склад населення. Релігійний склад населення. Зайнятність населення в світі й Україні.

5. **Україна і світове господарство. Національна економіка.** Національна економіка. Поняття «економічний розвиток» та його показники: валовий внутрішній продукт (ВВП), структура ВВП, індекс людського розвитку (ІЛР). Світове господарство.
6. **Первинний сектор господарства.** Сільське та лісове господарство, їх значення в сучасному світі. Складники сільського —: господарства: Природні (земельних та агрокліматичних ресурсів) та економічно- . економічні ЧИ Н Н И К И розвитку Й розміщенні . : аграрного виробництва. Землезабезпеченість. Структура та розміщення тваринництва.
7. **Добувна промисловість.** •Видобування вугілля, нафти і природного газу. Основні закономірності розміщення родовищ . вугілля, нафти, природного газу.
8. **Вторинний сектор господарства.** Виробництво та постачання електроенергії. Значення електроенергетики.; Типи . 'електростанцій,. Паливно-енергетичний баланс. ... Електроенергетика світу. Електроенергетика України.. Найбільші- ТЕС, АЕГ, ; ГЕС, ЛЕІ І; Використання відновлюваних джерел : .. енергії. Експорт електроенергії з України.
9. **Металургійне виробництво.** Виробництво чавуну, сталі, прокату в-Україні:-- - домінуючі технології, сукупність Ч И Н Н И К И В : V розміщення підприємств, О С Н О В Н І центри, місце . ^ України на світовому ринку чорних металів. Основні центри виробництва кольорових металів в Україні. Хімічне виробництво. Виробництво деревини, паперу. Виробництво будівельних матеріалів.
10. **Виробництво машин та устаткування.**
11. **Виробництво тканин, одягу, взуття, харчових продуктів**
12. **Транспорт**
13. **Туризм - -**
14. **Наукова діяльність. : Освіта. Охорона здоров'я**